

Elke grote wereldtraditie kent lichtfeesten die gevierd worden rond de donkerste tijd van het jaar. Het is de tijd waarin mensen zich afvragen of het verdwenen daglicht ooit nog zal terugkeren.

De oude Perzen staken bv. enorme vreugdevuren aan, terwijl hun heersers vogels loslieten uit gevangenschap die fakkels van brandend gras met zich meedroegen.

Ergens in december, naar de joodse kalender op de 25ste Kislew, altijd in die donkere dagen, vieren de joden Chanoeka, het feest van de her-inwijding van de verwoeste tempel. Het Hebreeuwse woord verwijst ook naar toewijding en wijding.

De traditie zegt: er worden twee dingen gevierd:

de overwinning van joodse vrijheidsstrijders op de Grieks-Syrische overheersers die in de tweede eeuw v.d.g.j. een einde probeerden te maken aan het jodendom en

het wonder, waardoor het kruikje met gewijde olie dat genoeg was voor één dag, toch 8 dagen lang bleef branden – voldoende om nieuwe gewijde olie voor de 7 armige kandelaar in de Tempel te maken.

De geschiedenis van de mensheid is er één van strijd. Telkens weer verzetten mensen zich tegen machthebbers die hun wil opleggen en het vrije denken inperken. Het naast elkaar in vrede leven, het elkaar de ruimte laten om er anders over te denken, het eerlijk delen van geld en goederen: het is blijkbaar een van de moeilijkste opgaven voor ons mensen.

Ook de geschiedenis van het joodse volk bestaat voor een groot deel uit oorlogen, nederlagen en overwinningen. Veel joodse feesten kun je als volgt samenvatten: we werden vervolgd en onderdrukt, we verzetten ons daartegen, we hebben gewonnen: laten we iets eten!

Chanoeka, dat ons herinnert aan de overwinning van de Maccabeeën op de hellenistische overheersing, kun je zien als een van de eerste overwinningen ten gunste van de vrijheid van godsdienst.

Het wonder: het kruikje olie, dat voldoende bleek om de kandelaar, de Menora in de Tempel weer met de gewijde olie te laten branden, staat voor de hoop, die je nooit moet opgeven.

Laten we ook hier en nu even stilstaan bij de mogelijkheid dat mensen ondanks al hun verschillen in denken en doen, in vrede en harmonie met elkaar kunnen samenleven: met de woorden van de profeet Zacharia: niet door kracht, noch door geweld, maar door mijn Geest, zegt de Eeuwige.

Of met andere woorden: Het is beter een kaars aan te steken dan de duisternis te vervloeken – een tekst die aan verschillende mensen wordt toegeschreven, maar die de kern van het Chanoekafeest verwoordt.